

ПРИНЦИПИ ТА ФУНКЦІЇ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

PRINCIPLES AND FUNCTIONS OF THE SYSTEM OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT BY ENTERPRISE

Розглянуто дискусійні питання щодо визначення сутності системи антикризового управління підприємством, здійснено моніторинг існуючих проблем та обґрунтовано принципи й функції антикризового управління, що сприяє побудові ефективної системи антикризового управління на підприємстві в сучасних умовах економічних дисбалансів.

Ключові слова: антикризове управління, підприємство, принципи та функції антикризового управління.

Рассмотрены дискуссионные вопросы определения сущности системы антикризисного управления предприятием, осуществлен мониторинг существующих проблем и обоснованы принципы и функции антикризисного управления, что спо-

собствует построению эффективной системы антикризисного управления на предприятии в современных условиях экономических дисбалансов.

Ключевые слова: антикризисное управление, предприятие, принципы и функции антикризисного управления.

Discussed issues concerning the definition of the essence of the system of crisis management of the enterprise, monitoring of existing problems, and the principles and functions of crisis management, which contributes to the construction of an effective system of anti-crisis management in the enterprise in the current conditions of economic imbalances, are substantiated.

Key words: anti-crisis management, enterprise, principles and functions of crisis management.

УДК 658.15:330.33.01

Старинець О.Г.

к.політ.н., доцент,

доцент кафедри менеджменту

Державний університет телекомунікацій

Постановка проблеми. Забезпечення стабільного функціонування підприємств нині набуває особливої актуальності через трансформацію архітектоники економічного простору та систематичного протікання кризових процесів на ньому. Ланцюг формування ефективної системи антикризового управління підприємств спрямований передусім на підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стабільності їх функціонування в сучасних умовах глобальних економічних дисбалансів. Зазначене актуалізує необхідність розробки системи антикризового управління підприємств на основі визначення її принципів, функцій, завдань, рекомендацій щодо формування пакету превентивних антикризових методів і інструментів, з реалізацією яких можливе досягнення успішного стабільного функціонування підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню проблематики побудови системи антикризового управління, її принципам та функціям присвятили свої наукові розвідки вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: О. Виноградова, О. Василенко, А. Градов, О. Гудзь, Е. Жарковська, С. Крейтмер, В. Кошкін, Р. Келер, Л. Лігоненко, П. Стецюк, З. Шершньова, Е. Уткін та інші. Високо оцінюючи вагомість їх наукових розробок та пропозицій щодо формування системи антикризового управління підприємств, все ж акцентуємо, що, дане питання потребує подальшого дослідження через зміни умов та чинників антикризового управління підприємств, що сприятиме пошуку оптимальної альтернативи стосовно виходу підприємства із можливої чи наявної кризи.

Постановка завдання. Метою статті є розгляд дискусійних питань щодо визначення сутності системи антикризового управління підприєм-

ством, здійснення моніторингу існуючих проблем та обґрунтування принципів і функцій антикризового управління, що сприятиме побудові ефективної системи антикризового управління на підприємстві в сучасних умовах економічних дисбалансів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Нині, в умовах системних перетворень економічного простору України, гостро постає проблема необхідності формування ефективної системи антикризового управління підприємством. Саме безперервний процес генерування кризових ситуацій на підприємстві та пов'язані з ними труднощі зумовлюють побудову ефективної системи антикризового управління підприємством. Акцентуємо, що поняття «антикризове управління» з'явилося у науковому економічному вжитку внаслідок перебігу процесів, що пов'язані з фінансовими, економічними та політичними кризовими явищами, що спостерігалися в умовах стрімкого розвитку національних та світових економічних систем.

Розгляд наукових публікацій щодо сутнісних ознак антикризового управління переконує, що дослідники не відпрацювали усталеного визначення поняття «антикризове управління», але усі наявні визначення можна класифікувати за трьома підходами: організаційний, стратегічний та системний. Розглянемо більш детально основні положення цих підходів.

Дослідники, які підтримують позиції організаційного підходу зазначають, що антикризове управління – це особлива організація управління, яке виявляє загрози кризових явищ з метою звуження руйнівних наслідків і використання їх проявів для подальшого розвитку підприємства (В. Василенко [5, с. 23], Є. Коротков [1, с. 128], Р. Келлер [12, с. 75]). Перевагою такого підходу вважається

його конкретність та націленість на пошук можливостей щодо ухвалення гармонійних управлінських рішень та реалізацію антикризових заходів.

Дослідники, які поділяють позиції стратегічного підходу вважають, що антикризове управління має стратегічний характер і полягає в розробці та реалізації стратегічних рішень для оперативного реагування на прояви чинників, які свідчать про негативні тенденції, що намітилися, шляхом своєчасного використання ефективних антикризових програм (Н. Данілочкін [8], А. Пушкарь, А. Тридід і А. Колос [11]). Представники цього підходу, обґрунтовують, що антикризове управління має бути спрямоване як на виживання та розвиток підприємства у довгостроковій перспективі (зокрема, недопущення кризових ситуацій), так і на подолання кризових процесів, що вже протікають (забезпечення виживання в короткостроковому вимірі). Перевагою такого підходу вважається його стратегічна спрямованість на активізацію економічного розвитку підприємства в умовах кризових деформацій та використання таких сучасних стратегічних інструментів управління підприємством, як: планування, прогнозування, моделювання тощо.

Дослідники, які дотримуються позицій системного підходу окреслюють антикризове управління, як певну систему, що має комплексний характер та об'єднує значну кількість підсистем, складові яких спрямовані на запобігання або ліквідацію несприятливих для бізнесу явищ завдяки використанню всього потенціалу та інструментарію сучасного управління (А. Грязнова, І. Бланк [4, с. 10], Л. Лігоненко [9], Е Мінаєв та В. Панагушина [2, с. 15]). Зокрема, Л. Лігоненко стверджує, що антикризове управління – це система передбачення та подолання кризових явищ, яка складається з ряду підсистем відповідно до функціональних сфер підприємства. Найчастіше виділяються наступні підсистеми антикризового управління: операційне управління; фінансове управління; маркетинг; управління персоналом; організаційне управління тощо [9]. І. Бланк переконує, що політика антикризового управління є частиною загальної стратегії підприємства та полягає в розробці системи засобів попередньої діагностики загрози банкрутства й застосуванні механізмів фінансового оздоровлення організації, що забезпечують її вихід із кризового стану [4]. Перевагою такого підходу вважається використання можливостей системного аналізу розвитку кризових процесів та застосування різноманітних інструментів мінімізації їх руйнівного впливу за рахунок методів, засобів та прийомів кожної з підсистем.

Таким чином, інтегруючи усі підходи в один комплексний, можна розглядати антикризове управління підприємством, як особливо організоване стратегічне системне управління підприємством, що має стратегічний характер, своєчасно

виявляє загрози кризових явищ і полягає в розробці та реалізації стратегічних рішень з метою зведення руйнівних наслідків і використання їх проявів для подальшого розвитку підприємства з метою підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стабільного функціонування підприємств, недопущення їх банкрутства та ліквідації.

Таке інтегроване визначення антикризового управління підприємством розкриває два його важливі напрями: превенцію кризових ситуацій, які можуть розгорнутися, тобто використовуються превентивні та стратегічні інструменти, що спрямовані на запобігання або пом'якшення руйнівного впливу кризових процесів та ухвалення управлінських рішень і заходів щодо подолання наслідків кризових явищ, тобто використовуються інструменти і процедури санації, реструктуризації та ліквідації підприємства.

Ключовим моментом організації ефективного антикризового управління підприємств є використання науково обґрунтованих принципів формування засад такого управління. К. Маркс стверджував: «...люди, які беруть участь у суспільних відносинах відповідно розвитку їх матеріального виробництва, створюють також принципи, відповідні своїм суспільним відносинам» [7].

Тобто, дієвість антикризового управління підприємством суттєво залежить від визначення та дотримання його принципів, які окреслюють весь процес антикризового управління, об'єднуючи його складові елементи в єдиний контур, чим забезпечують йому синергетичний ефект, а саме: подолання кризових деформацій та відновлення стабільного функціонування підприємства.

Зважаючи, що антикризове управління вважається складовою загальної системи управління підприємством, але водночас є і особливим його елементом, який використовується у критичні моменти розвитку підприємства, платформою його організації мають бути як універсальні принципи управління, які впливають на всі аспекти управління підприємством, так і специфічні, що притаманні лише антикризовому управлінню.

Однак, критичний розгляд наукових публікацій засвідчує, що сучасні дослідники не мають єдиного бачення щодо складу та змістового наповнення цих принципів. Так окремі науковці обґрунтовують доцільність використання наступних принципів: регулювання, організації, стимулювання, контролювання, прогнозування, планування, програмування, функціональної повноти (наявність всіх необхідних елементів системи у потрібних пропорціях); відкритості, ефективності, адекватного правового регламентування діяльності підприємств; модульності; функціональності [3].

Грунтуючись на пропозиціях та розробках багатьох науковців [1, 4, 5, 9, 12], визнаємо доцільність при побудові ефективної системи антикризо-

вого управління підприємством використовувати наступні принципи: безперервності, циклічності, еволюційності, спільності, адекватності, узгодженості, самоорганізації, пропорційності, системності, ієрархічності, оптимальності. Розглянемо більш детально змістове наповнення цих принципів.

Принцип безперервності забезпечує виконання, змінюваність, повторення та послідовність ланцюга застосування інструментів, методів та ухвалення управлінських рішень для підтримки стабільного функціонування підприємства.

Принцип циклічності передбачає формування завдань, контроль за виконанням, аналіз та оцінку результативності ухвалених управлінських антикризових заходів.

Принцип еволюційності передбачає зміну зв'язків та ланцюгів взаємодії між елементами підприємства у часі під впливом ринкових та внутрішніх чинників. Цей принцип уважається суттєвим при організації підприємствами захисту від кризових ситуацій та при формуванні засад щодо побудови системи антикризового управління.

Принцип спільності забезпечує спільність функцій, методів, інструментів організації процесу ухвалення управлінських антикризових рішень та заходів.

Принцип адекватності відображає відповідність напрямів розвитку підприємств особливостям розвитку відповідної галузі та тенденціям поступу світової та національної економік.

Принцип узгодженості забезпечує узгодженість розробки та ухвалення різних типів та рівнів управлінських антикризових заходів у просторі та часі, забезпечує взаємозв'язок між метою, завданнями та засобами і методами їх досягнення.

Принцип самоорганізації полягає в обґрунтуванні доцільності регулювання стихійних кризових явищ та процесів, оскільки вони збільшують вразливість підприємства. Практично всі процеси, що спостерігаються на підприємстві, можна розділити на два блоки: керовані та некеровані. Керовані процеси – це процеси, на які менеджмент підприємства може впливати і корегувати їх у певному напрямі. Некеровані процеси – це процеси, напрям та характер яких неможливо змінити менеджментом підприємства з будь-яких причин.

Принцип пропорційності передбачає дотримання пропорційності менеджменту керуючої підсистеми за обсягом обов'язків, повноважень та техніко-технологічним оснащенням.

Принцип системності передбачає розгляд антикризового управління підприємством як великої складної системи, що забезпечує взаємозв'язок між елементами системи управління (суб'єкти, об'єкти, мета, завдання, принципи, функції, методи, інструменти, індикатори) для досягнення визначеної мети та складається з чотирьох основних рівнів: мета рівня, а саме з позиції міжнародних організацій,

макрорівня – з позицій загальнодержавних регуляторів, мезорівня – з позицій галузевих чи регіональних органів, та мікрорівня – з позиції кожного окремого підприємства. Саме вимоги цього принципу мають стати підґрунтям побудови системи антикризового управління підприємств.

Принцип ієрархічності передбачає, що кожен рівень системи антикризового управління підприємством управляє нижчим рівнем, який виступає об'єктом вищого рівня управління. Цей принцип, ще забезпечує раціональний розподіл функцій, прав, обов'язків та відповідальності за рівнями ієрархії системи антикризового управління підприємством.

Принцип оптимальності (від лат. *optimus* – найкращий) забезпечує оптимізацію процесів формування та використання підприємствами ресурсів в умовах прогнозування та подолання кризових явищ, регулювання різними джерелами їх поповнення та здійснення якісних активних операцій з метою досягнення найкращих фінансових результатів при мінімальних витратах в умовах циклічного розвитку економічних процесів.

Дія принципів системи антикризового управління підприємств виявляється через методи, серед яких слід виділити наступні: діагностика, прогнозування, аналіз, оцінка, зовнішнє і внутрішнє регулювання, контролінг. Однак, зважаючи на вплив принципу системності, наголосимо, що зміст реалізації означених методів буде відрізнятися в кожному підприємстві залежно від рівня його застосування.

Система антикризового управління підприємством покликана виконувати низку функцій, під якими варто окреслити відносно відокремлені напрями управлінської діяльності, які забезпечують реалізацію антикризових заходів та являють собою певну сукупність операцій та дій, що мають антикризовий характер, які здійснюються з метою узгодження загальної діяльності підприємства у процесі подолання кризи. Управління завжди ціле за визначенням, а процес управління являє собою суму усіх функцій, тобто, як відмічав Й. Завадський: «...вид цілеспрямованої діяльності щодо керованого об'єкту зумовлений кооперацією і поділом праці всередині управлінського персоналу, яким властиве замкнене коло робіт (під функцій), що об'єднуються спільністю значення і виконують певну роль у менеджерській діяльності» [6, с. 51]. При дослідженні функцій антикризового управління підприємств будемо використовувати наукові здобутки багатьох науковців. Так М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі виділяють чотири основні функції [10, с. 31]: планування, організація, мотивація і контроль. У залежності від завдань дослідження вчені виділяють різні функції. У нашому дослідженні ми поділяємо позицію тих учених, які пропонують розподіл функцій антикризового управління підприємств на три основні

підгрупи, а саме: базові, специфічні та інтеграційні, що об'єднують базові та специфічні функції системи антикризового управління підприємством у єдиний процес, забезпечуючи його неперервність та ефективність [3, с. 250-255].

До базових функцій відносять загальноприйнятні функції управління, які притаманні будь-якому процесу управління підприємством (планування, організація, контроль, аналіз, регулювання, координація та мотивація).

Специфічними є функції, що характеризують особливості антикризового управління підприємств з точки зору їх галузевої приналежності, цільової спрямованості (діагностика кризових явищ щодо руху матеріальних потоків підприємства, розробка необхідних стратегій в залежності від ступеня розвитку кризових ситуацій, збереження стабільного функціонування підприємства тощо).

Інтеграційні – об'єднують базові та специфічні функції антикризового управління підприємств у єдиний процес, забезпечуючи його неперервність та ефективність (комунікаційна, координаційна, інформаційно-аналітична, мобілізуюча).

Розглянемо більш детально кожну із функцій системи антикризового управління підприємством [1, 3, 4, 5, 9, 12].

Функція планування – це інструмент для прийняття антикризових управлінських рішень та розробки відповідних заходів. Функція планування притаманна усім рівням ієрархії системи антикризового управління підприємством, вона полягає у визначенні мети, напрямів, завдань, засобів реалізації тих чи інших процесів, розробленні антикризових заходів, за допомогою яких має бути досягнуто мети. Фактично, планування – це формування місії та мети підприємства, розробка стратегії та тактики вирішення визначених завдань, зокрема, щодо упередження і оздоровлення фінансового стану на підприємстві, попередження банкрутства. Документальна довгострокова стратегія проявляється в інноваційних проектах, бізнес-планах, а середньо-термінова і оперативна – в оперативних планах. Антикризове планування передбачає й розробку довгострокових завдань та стратегічних альтернатив і орієнтирів, обґрунтування та впровадження принципово нових напрямів діяльності підприємства, сталість його конкурентної позиції з урахуванням змін у ринковому середовищі. При антикризовому управлінні підприємством необхідною умовою вважається планування його ресурсного потенціалу в умовах критичної обмеженості ресурсів. Стратегія планування має враховувати ринкові позиції та розвиток виробництва, можливості диверсифікації виробництва для розширеного відтворення, план фінансового оздоровлення, можливість ліквідації окремих напрямів та підрозділів.

Функція прогнозування – це наукове передбачення, систематичне дослідження стану, структури, динаміки та перспектив управлінських явищ і процесів, властивих об'єкту антикризового управління підприємством. Потреба в прогнозуванні зумовлена самою суттю антикризового управління, бо воно має розв'язувати, як повсякденні завдання, так і перспективні проблеми.

Комунікаційна функція забезпечує обмін інформаційними потоками, налагодження комунікацій та організацією взаємодії між структурними елементами та зовнішніми суб'єктами системи антикризового управління підприємством.

Функцію організації пов'язана зі створенням організаційного механізму системи антикризового управління підприємством, завдання цієї функції – сформулювати організаційний дизайн, тобто керуючі та керовані підсистеми й елементи, а також зв'язки й відносини між ними. Організація передбачає забезпечення виконання антикризового планування, розподіл матеріальних, фінансових та трудових ресурсів антикризового процесу, застосування організаційно-регламентованих методів управління (законів, статутів, положень, інструкцій, наказів, нормативів). З організацією тісно пов'язана координація, яка являє собою процес, спрямований на забезпечення пропорційного і гармонійного розвитку різних сторін – технічної, виробничої, фінансової тощо.

Координаційна функція забезпечує узгодження функціонування підсистем управління підприємством, створює умови для досягнення взаємоузгодженості дій всіх елементів системи антикризового управління підприємством, встановлення гармонійної взаємодії між ними, маневрування ресурсами, узгодження всіх стадій процесу управління. Завдяки координуванню узгоджуються дії менеджменту не тільки в середині управлінської ланки, а й дії керівників інших управлінських структур. Координація забезпечує баланс дій у процесі організації групи системи раннього упередження кризових явищ і реагування на них. У цих умовах важлива роль належить адаптованому управлінню, яке ґрунтується на саморегуляції систем управління, яка базується на здатності системи підтримувати просторову, часову та функціональну структуру без додаткового впливу. У процесі саморегуляції підприємство адаптується самостійно до трансформацій зовнішнього середовища.

Функція обліку передбачає збирання, передачу, зберігання і перероблення даних, реєстрацію та групування відомостей про функціонування та дієвість системи антикризового управління підприємством.

Інформаційно-аналітична функція забезпечує необхідним інформаційним масивом та її аналітичною обробкою щодо протікання процесу виведення підприємства з кризового стану або його ліквідації всіх зацікавлених суб'єктів.

Функція регулювання – це досягнення необхідного стану впорядкування та стійкості системи антикризового управління підприємством в умовах визначеності, невизначеності та кризи. За допомогою функції регулювання здійснюються безпосереднє керівництво, поведінка керованих об'єктів (фінансова стійкість, платоспроможність, ліквідність, достатність капіталу, управління ризиками) та забезпечується здатність управлінської системи антикризового управління підприємством самостійно зберігати рівновагу щодо збурюючих впливів.

Функція контролю характеризується універсальністю стосовно системи антикризового управління підприємством. Контроль покликаний постійно надавати інформацію про дійсний стан справи щодо виконання завдань антикризового управління підприємством.

Мобілізуюча функція полягає в тому, що в процесі антикризового управління виявляються не тільки недоліки, а й позитивні сторони діяльності підприємства з метою використання їх як потенціалу для виведення підприємства зі стану кризи [9].

Функція мотивації спрямована на використання мотиваційних чинників суб'єктів антикризового процесу підприємства (власників підприємства, персоналу, кризи – групи). Мотивація вважається одним із найважливіших елементів антикризового управління який впливає на поведінку персоналу та продуктивність їх праці. Водночас, вона несе в собі і нематеріальне навантаження, яке дозволяє персоналу реалізувати себе, як особистість і творчий працівник одночасно.

Зазначимо, що саме ці вищезначені функції антикризового управління можуть бути покладені в основу побудови ефективної системи антикризового управління підприємств.

Об'єктивна необхідність адаптації антикризового управління сучасними підприємствами на основі розглянутих функцій зумовлена наступними обставинами: глобалізацією ринкових відносин та загостренням конкуренції, необхідності переведення економічної діяльності підприємств на засади інноваційного підприємництва, збереженням реструктуризованими підприємствами великих розмірів та складної внутрішньої структури при докорінних змінах відносин власності та розподілу.

Доцільно розрізняти зовнішню і внутрішню адаптацію. Зовнішня адаптація спрямовується на забезпечення пристосування управління підприємством до принципово нового конкурентного середовища, внутрішня – на перебудову управління підрозділами підприємства відповідно до нових економічних реалій, у такій ситуації завданням адаптації є наближення структурних одиниць підприємства до сфери дії цінових та ринкових сигналів і розвиток компетентностей та клієнтоорієнтованості підприємства.

Таким чином, процес антикризового управління являє собою сукупність чітко визначених послідовних цілеспрямованих антикризових дій підприємства з метою його виведення з кризового стану. Вивчення теоретичних та практичних положень антикризового управління засвідчує, що розробка методології антикризового управління має базуватися на креативному поєднанні концептуальних положень системного, ситуаційного, процесного, функціонального, поведінкового та проектного підходів.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи вищесказане можна стверджувати, що в основі формування системи антикризового управління підприємством повинні лежати не лише заходи щодо подолання та виходу з кризи, але й заходи, метою яких є попередження виникнення кризових ситуацій на підприємстві. Ефективність формування системи антикризового управління підприємством залежить від чіткого визначення суб'єкта, об'єкта антикризового управління, мети та основних завдань системи, її основних принципів, функцій та процесу управління в період кризи, виокремлення методологічної основи попередження та подолання кризових явищ, а також основних критеріїв оцінки ефективності антикризових дій. Тому дослідження методології формування системи антикризового управління підприємством є досить актуальним і потребує поглибленого вивчення та розвитку, що буде метою подальших наукових досліджень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Антикризисное управление: учебник / Государственный университет управления; под ред. Э. М. Короткова. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 620 с.
2. Антикризисное управление: учеб. пособие для техн. и вузов / под ред. проф. Минаева Э. С., Панагушина В. П. – М.: Изд-во «ПРИОР», 1998. – 432 с.
3. Берест М. М. Теоретичне підґрунття антикризового фінансового управління підприємством / М. М. Берест // Бізнес – інформ. – 2014. – № 3. – С. 250-255.
4. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием: учеб. пособ. / И. А. Бланк. – К.: Эльга, Ника – Центр, 2006. – 672 с.
5. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: навч. посібник / В. О. Василенко. – Вид. 2-ге, виправл. і доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 504 с.
6. Завадский И. С. Менеджмент. Т. 1. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1999. – 543 с.
7. Кейнс Дж. Заметки об экономическом цикле: пер. с англ. // избр. произведения: – М.: Экономика, 1993. – 543 с.
8. Контроллинг как инструмент управления предприятием / Е. А. Ананькина, С. В. Данилочкин, Н. Г. Данилочкина и др.; Под общ. ред. Н. Г. Данилоч-

киной – М.: Аудит, Коммунальное хозяйство городов ЮНИТИ, 1998. – 279 с.

9. Лігоненко Л. О. Антикризисное управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монографія / Л. О. Лігоненко – К.: Київськ. нац. торг. – екон. ун-т, 2001. – 580 с.

10. Мескон М. Х., Альберт, Хедоури Ф. Основы менеджмента. Пер. с англ. – М.: Дело, 1992. – 702 с.

11. Пушкарь А. И. Антикризисное управление: модели, стратегии, механизмы / А. И. Пушкарь, А. Н. Тридед, А. Л. Колос. – Харьков: ООО «Модель Вселенной», 2001. – 452 с.

12. Keller R. Unternehmenssanierung: aussergerichtliche Sanierung und gerichtliche Sanierung. – Berlin: Verl. Neue Wirtschafts-Briefe, 1999. – 271 p.

ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА АНАЛІЗУ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

INFORMATION DATABASE ANALYSIS FINANCIAL RATIO ON A NATIONAL AND INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS

У статті визначено роль обліково-аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень на підприємстві, виявлена залежність між якістю інформації, що характеризує фінансовий стан підприємства, та ефективністю управління поточною та перспективною діяльністю суб'єктів господарювання. Проаналізовано основні елементи інформаційної бази аналізу показників фінансового стану та визначено ключові відмінності між національними та міжнародними стандартами фінансової звітності. Виявлено закономірності використання МСФЗ в економіці країн світу та доведена необхідність гармонізації стандартів для імплементації у вітчизняну господарську практику з метою пристосування до розвитку сучасного господарства в умовах поширення інтеграційних процесів та забезпечення гнучкості управлінських рішень на основі аналізу показників фінансового стану за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Ключові слова: облікова інформація, фінансова звітність, фінансовий стан, міжнародні стандарти фінансової звітності, обліково-аналітичне забезпечення.

В статье определена роль учетно-аналитического обеспечения принятия финансовых решений на предприятии, выявлена зависимость между качеством информации, характеризующей финансовое состояние предприятия, и эффективностью управления текущей и перспективной деятельностью предпринимателей. Проанализированы основные элементы информационной базы анализа показателей финансового состояния и определены ключевые различия между национальными и международными стандартами финан-

совою отчетности. Выявлены закономерности использования МСФО в экономике стран мира и доказана необходимость гармонизации стандартов для имплементации их в отечественную хозяйственную практику с целью приспособления к развитию современного хозяйства в условиях распространения интеграционных процессов и обеспечения гибкости управленческих решений на основе анализа показателей финансового состояния по МСФО.

Ключевые слова: учетная информация, финансовая отчетность, финансовое состояние, международные стандарты финансовой отчетности, учетно-аналитическое обеспечение.

The article defines the role of accounting and analytical support for making financial decisions at the enterprise, reveals the relationship between the quality of information that characterizes the financial condition of the enterprise and the effectiveness of managing current and prospective businesses. The main elements of the information base for the analysis of financial indicators are analyzed and key differences between national and international financial reporting standards are determined. The patterns of using IFRS in the economies of the countries of the world are revealed and the necessity of harmonizing the standards for their implementation into domestic economic practice with the aim of adapting to the development of modern economy in the context of the spread of integration processes and providing flexibility of management decisions on the basis of the analysis of financial indicators under IFRS is proved.

Key words: accounting information, financial reporting, financial condition, international financial reporting standards, accounting and analytical support.

УДК 006.034:657

Торшин Є.О.

аспірант

Університет державної податкової служби України

Постановка проблеми. Адаптація вітчизняних підприємств до постійних змін економічної ситуації в країні під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів визначає його здатність до виживання, стабільного розвитку та гнучкості відповідно до кон'юнктури ринку і прямо залежать від їх фінан-

сового стану та ефективності господарювання, що визначається в короткостроковій перспективі наявністю фінансового результату – прибутку та позитивного грошового потоку, а в довгостроковій – збільшенням вартості бізнесу. Діагностика фінансового стану є основою управлінських